

Конспект за изпит

1.	Предмет на конституционното право на Република България. Роля и значение в системата на действащото право.
2.	Източници на конституционното право на Република България.
3.	Норми на конституционното право – обща характеристика, особености, класификация.
4.	Конституционни правоотношения – обща характеристика и особености.
5.	Конституционното право като отрасъл и като наука. Конституционноправната наука в Република България.
6.	Конституционализъм. Типология на конституционализма.
7.	Първи конституции – характеристика. Видове конституции. Конституционна политика и конституционен климат.
8.	Развитие на българския конституционализъм. Търновската конституция от 1879 г. – обща характеристика.
9.	Конституциите от 1947 г. и 1971 г. – общото и особеното в двете конституции.
10.	Конституцията от 1991 г. – създаване, обща характеристика и промени.
11.	Същност на Конституцията. Върховенство на Конституцията. Непосредствено действие.
12.	Основни начала на Конституцията.
13.	Учение за властта. Държавна власт – принципи, източник, субекти, способности за осъществяване. Народен суверенитет.
14.	Разделението на властите като теория и като конституционен модел.
15.	Демократични основи на държавното управление. Правова държава. Социална държава.
16.	Форми на държавно управление и държавно устройство.
17.	Пряко осъществяване на държавната власт – форми. Конституционна и законова уредба.
18.	Политическият плурализъм – основен конституционен принцип на политическия живот. Статус на партиите и сдруженията на гражданите.
19.	Икономическа конституция. Принципи. Форми на собственост. Обекти на изключителна държавна собственост. Конституционни основи на правния режим на земята.
20.	Конституционноправен статус на човека и гражданина. Конституционна

	основа на статуса на чужденците и лицата без гражданство.
21.	Българско гражданство. Придобиване и загубване на българско гражданство – условия и способности.
22.	Основни права и свободи – история, понятие и класификации.
23.	Лични права и свободи – обща характеристика, видове.
24.	Политически права и свободи - обща характеристика, видове.
25.	Социално-икономически права – обща характеристика, видове.
26.	Комуникационни права и свободи – обща характеристика, видове
27.	Културни и екологични права и свободи – обща характеристика, видове
28.	Основни задължения на гражданите – характеристика. Обвързаност на правата със задълженията.
29.	Конституционни гаранции на основните права и свободи на гражданите. Субекти на особена закрила.
30.	Избирателна система – определение, възникване, развитие. Развитие на избирателната система в Република България.
31.	Мажоритарни и пропорционални системи.
32.	Организация и произвеждане на изборите. Изборни спорове.
33.	Парламент и парламентаризъм.
34.	Система на държавните органи.
35.	Велико народно събрание – орган на учредителната власт, статус, компетентност, ред на дейност, актове.
36.	Народно събрание – обща характеристика, състав, срок на пълномощията, взаимоотношения с другите държавни органи.
37.	Конституиране, организация и ред на дейност на Народното събрание. Заседания, кворум, мнозинства.
38.	Постоянни комисии – видове, компетентност, организация и ред на дейност. Временни комисии.
39.	Парламентарни групи. Парламентарно мнозинство и парламентарна опозиция.
40.	Функции и правомощия на Народното събрание – същност и класификация.
41.	Народното събрание – орган на законодателната власт. Законодателен процес – фази.
42.	Държавен бюджет. Бюджетна процедура.
43.	Парламентарен контрол – същност и форми. Правни последици.

44.	Актове на Народното събрание – характеристика, видове. Обнародване.
45.	Същност на политическото представителство.
46.	Конституционен статус на народния представител. Свободен мандат.
47.	Имунитет, несъвместимост, конфликт на интереси и предсрочно прекратяване на пълномощията на народния представител.
48.	Омбудсман – конституционна и законова уредба. Контролни и правозащитни функции.
49.	Президент на Република България – характеристика. Вицепрезидент.
50.	Правомощия на Президента. Актове – видове. Укази – правна характеристика. Приподписване на укази – същност и правни последици.
51.	Неотговорност на Президента. Предсрочно прекратяване на пълномощията.
52.	Конституционни основи на изпълнителната власт. Министерският съвет – процедура за формиране, състав, прекратяване на пълномощията.
53.	Видове правителства. Служебно правителство.
54.	Функции и правомощия на Министерския съвет. Актове – видове, правна същност.
55.	Правен статус на министрите като членове на Министерския съвет и като специализирани изпълнителни органи. Правомощия, актове.
56.	Взаимоотношения на Министерския съвет с Народното събрание, Президента, съдебните и местните органи.
57.	Отговорност на Министерския съвет – форми и правни последици.
58.	Сметна палата – контролни правомощия. Българска народна банка – функции.
59.	Извънредно положение – правна характеристика и видове.
60.	Съдебна власт – понятие, разграничаване от другите власти. Органи на съдебната власт – съдебни, прокурорски и следствени.
61.	Конституционни принципи на правосъдието.
62.	Съдилища. Видове съдилища. Система на съдебните органи.
63.	Върховен касационен съд – организация и компетентност. Върховен административен съд – организация и компетентност. Актове – правна същност.
64.	Прокуратура – организация и компетентност. Конституционни основи на организацията на следствените органи.
65.	Висш съдебен съвет и Висш прокурорски съвет – организация и компетентност.

66.	Инспекторат към Висшия съдебен съвет – организация и компетентност.
67.	Конституционна уредба на правния статус на съдиите, прокурорите и следователите.
68.	Конституционен контрол – предназначение, същност, видове.
69.	Конституционен съд – характеристика, конституиране, състав. Правен статус на конституционните съдии. Основания и ред за прекратяване на мандата им.
70.	Правомощия на Конституционния съд.
71.	Ред за образуване и разглеждане на конституционните дела.
72.	Актове на Конституционния съд – видове, правна същност и действие.
73.	Административно-териториално деление на Република България.
74.	Централна и местна власт. Местно самоуправление - същност и форми.
75.	Общината като самоуправляваща се общност. Правен статус на общината. Форми на участие на гражданите в управлението на общината.
76.	Общинският съвет – орган на местното самоуправление. Избор, срок на пълномощията, организация и ред на дейност. Правомощия и актове.
77.	Кметът в системата на местното самоуправление. Избор, компетентност, актове.
78.	Областта като административно – териториална единица. Областен управител – компетентност и актове.

Библиография

Основна:

Общи курсове по Конституционно право

Конституция на Република България. Коментар, С., Сиела, 1998;
Близнашки, Г. Конституционно право: Принципи - том 1, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2020;
Друмева, Е. Конституционно право, С., Сиела, 2013, 2018;
Спасов, Б. Конституционно право на Република България, ч. 1, 2 и 3, 2001 и 2002;
Стойчев, С. Конституционно право, С., Сиела, 2002;
Танчев, Е. Въведение в конституционното право, ч. 1, С., Сиби, 2003;
Танчев, Е., Белов, М. Сравнително конституционно право, С., Сиби, 2009;
Чернева, Б., Н. Киселова и др. Защита на основните права. Курс лекции, Сиела, С., 2023.

Допълнителна:

I. Специализирани монографии

- Белов, М. Българската конституционна идентичност, С., Сиби, 2017;
- Белов, М. Конституционна семиотика. Концептуални основи на една теория и метатеория, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2022;
- Белов, М. Финансов конституционализъм, С., Сиби, 2015;
- Близнашки, Г. Българското гражданство, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2020;
- Близнашки, Г. Конституционното развитие в България, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2019;
- Близнашки, Г. Принципи на парламентарното управление, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2007;
- Близнашки, Г. Парламентарно право, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2015;
- Близнашки, Г. Общо учение за конституцията, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2019;
- Начева, С. Конституционната цивилизация и българският конституционализъм, ч. 1, С., Сиби, 2004;
- Карагъзова-Финкова, М. Американският и европейският модел на съдебен контрол за конституционност: възникване и развитие, С., Албо, 1994;
- Карагъзова-Финкова, М. Конституционните юрисдикции в новите демокрации от Европейския съюз, 2009;
- Киров, П. Конституиране на политическото представителство в България, С., Сиела, 2015;
- Киров, П. Президентът в българския конституционен модел, С., Сиби, 2004;
- Киселова, Н. Политически права на българските граждани, С., Сиела, 2017;
- Киселова, Н. Парламентарен контрол, С., Парадигма, 2021;
- Спасов, Б. Учение за конституцията, С., Сиби, 1997;
- Пенова, П. Министерският съвет в българския парламентарен модел, Бургас, 2023.

II. Изследвания на катедра „Конституционноправни науки“

- Конституционни изследвания 2020 г.**, Конституционализъм и глобализация, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2023;
- Конституционни изследвания 2019 г.**, Конституционният фундамент пред нови предизвикателства, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2023;
- Конституционни изследвания 2018 г.**, Актуални тенденции в демократичния конституционализъм, С., УИ "Св. Климент Охридски", 2021,
- Конституционни изследвания 2017 г.**, "Постдемократичният" конституционализъм, С., УИ "Св. Климент Охридски", 2021,
- Конституционни изследвания 2016 г.**, 70 години република, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2018,
- Конституционноправни изследвания 2014-2015**, 25 години демократична трансформация – проекции върху конституционната система, С., Унив. изд. „Св. Кл. Охридски“, 2017;
- Конституционни изследвания 2012-2013**, Конституционноправна защита на основните права и свободи, С., УИ "Св. Климент Охридски", 2014;
- Конституционни изследвания 2010-2011**, 20 години от приемането на Четвъртата българска конституция. Конституционен консенсус и конституционни конфликти, С., УИ "Св. Климент Охридски", 2014;
- Национални и европейски измерения на съвременния конституционализъм, том 1 и 2**, С., УИ "Св. Климент Охридски", 2010;
- 130 години български конституционализъм - проблеми и тенденции, том 1 и 2**, С., УИ "Св. Климент Охридски", 2009.

III. Практика на Конституционния съд

Конституция на Република България с тълкувателните решения на Конституционния съд (1991-2020), С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2021;
Конституционен съд. Юриспруденция 1991-1996, Будапеща, COLPI, 1998;
Конституционен съд. Юриспруденция 1997-2006, С., Институт „Отворено общество“, 2010;
Неновски, Н. Конституция на Република България. Анотирана с тълкуванията на Конституционния съд, С., Сиби, 2001.

Дата: февруари 2024 г.

Съставил:

доц. д-р Наталия Киселова